

ČASTÉ OTÁZKY A ODPOVĚDI K VÝZVĚ

Oběhové hospodářství – výzva I

OP TAK

Verze 1.0

Klasifikace odpadů

Co se rozumí odpadem?

Odpadem se rozumí Odpad dle § 4 Zákona č. 541/2020 Sb.: „Odpad je každá movitá věc, které se osoba zbavuje, má úmysl nebo povinnost se jí zbavit.“

Jaké odpady lze zpracovávat?

Žadatel může zpracovávat odpady vedené pod příslušným katalogovým číslem:

- z vlastní produkce s kódem odpadu A00,
- převzaté s kódem produkce B00,
- vlastní převedený z produkce loňského roku s kódem produkce C00.

Jaké dokumenty je potřeba doložit, aby bylo zřejmé, že se jedná o vlastní odpad?¹

Žadatel při podání žádosti doloží:

- kopii průběžné evidence o produkci odpadů (průběžnou evidenci musí vést každá fyzická nebo právnická osoba oprávněná k podnikání),
- kopii ročního hlášení o produkci odpadů, pokud má žadatel povinnost roční hlášení o produkci odpadů podávat (roční hlášení o odpadech podávají původci, pokud za rok vyprodukují více jak 600 kg nebezpečných odpadů, 100 t ostatních odpadů, nebo pokud provozují zařízení určené pro nakládání s odpady).

Co je potřeba doložit, pokud mám zařízení pro zpracování/nakládání s odpady převzatými od jiných původců odpadů?²

V tomto případě žadatel při podání žádosti doloží:

- souhlas vydaný příslušným krajským úřadem s provozem zařízení zpracování odpadů (dle § 21 Zákona o odpadech č. 541/2020 Sb.),
- schválený provozní řád zařízení pro nakládání s odpady,
- identifikační číslo zařízení pro nakládání s odpady, tzv IČZ.

Jak postupovat, pokud zatím nemám k dispozici výše zmíněné požadované dokumenty?³

V případě, že se jedná o nové zařízení pro nakládání s odpady, které ještě nemá vydaný souhlas pro nakládání s odpady příslušným KÚ, nemá schválený provozní řád, ani nemá vydané IČZ, žadatel v podnikatelském záměru popíše, jakým způsobem zajistí uvedené dokumenty potřebné k provozu zařízení, včetně předpokládaného harmonogramu zajištění uvedených dokladů.

¹ Relevantní u aktivit a), b), e), h)

² Relevantní u aktivit b), e), h)

³ Relevantní u aktivit b), e), h)

Co se rozumí zařazením vlastního výrobního odpadu zpět do výroby?

Zařazení vlastního výrobního odpadu zpět do výrobního procesu/cyklu se rozumí znovupoužití materiálu, který dosud ve výrobním procesu využíván nebyl a odcházel z výrobního procesu ve formě odpadu (§4 Zákona č. 541/2020 Sb.) a nově bude využíván, bez ohledu na to, zda se jedná o surovinu nebo polotovar, tedy nově nebude odcházet z výrobního procesu jako odpad.

Vedlejší produkt a druhotná surovina

Co lze zařadit pod vedlejší produkt?

Vedlejším produktem se rozumí Vedlejší produkt dle § 8 Zákona č. 541/2020 Sb.: „*Movitá věc, která vznikla při výrobě, jejímž prvotním cílem není výroba nebo získání této věci, není odpadem, ale je vedlejším produktem, pokud:*

a) vzniká jako nedílná součást výroby,

b) je její další využití zajištěno,

c) je její další využití možné bez dalšího zpracování způsobem jiným, než je běžná výrobní praxe,

d) je její další využití v souladu s jinými právními předpisy nebo přímo použitelnými předpisy Evropské unie a nepovede k nepříznivým dopadům na životní prostředí nebo zdraví lidí a

e) jsou splněna kritéria pro jednotlivé materiály pro posouzení splnění podmínek podle písmen a) až d), pokud jsou stanovena prováděcím právním předpisem nebo přímo použitelným předpisem Evropské unie; splnění těchto kritérií je ověřeno vzorkováním a zkoušením nebo jiným způsobem stanoveným prováděcím právním předpisem nebo přímo použitelným předpisem Evropské unie a je vypracována průvodní dokumentace v rozsahu stanoveném prováděcím právním předpisem nebo přímo použitelným předpisem Evropské unie.“

Jak chápat pojem druhotná surovina?

Druhotnou surovinou se rozumí Druhotná surovina dle § 11, odst. (2), písm. h Zákona č. 541/2020 Sb.: „*Druhotnou surovinou materiály mající zejména charakter vedlejších produktů nebo upravených odpadů, které přestaly být odpadem poté, co splnily podmínky a kritéria, pokud jsou stanovena, materiálů získaných z výrobků podléhajících zpětnému odběru podle zákona o výrobcích s ukončenou životností, materiálů z dalších výrobků využitelných pro další zpracování, včetně nespotřebovaných vstupních surovin, materiálů předávaných k novému využití; druhotná surovina slouží jako vstup pro výrobu a nahrazuje prvotní surovinu.“*

Za (druhotnou) surovinu je (zároveň) považován jedno-druhový nebo více-druhový (směsný) materiálový vstup do výrobního procesu (např. směs kameniva, směs pojiva, plastový granulát, vytřízený kov, směs abraziva, olej, aj.)

Za druhotnou surovinu nelze považovat vstupní suroviny, kdy došlo k prosté úpravě odpadu, např. drcením, lisováním, případně tříděním na jednotlivé frakce, které jsou stále evidované jako odpad pod příslušným kódem odpadů, a nedošlo u nich k ukončení odpadového režimu. Například se může jednat o rozdrčení odpadů elektrické kabeláže a následné roztřídění na odpadní plasty a barevné kovy, které jsou stále evidovány pod katalogovými čísly jako odpad.

Jak mohu prokázat, že se opravdu jedná o druhotnou surovinu?⁴

Nelze pouze prohlásit, že se jedná o druhotnou surovinu bez toho, aby bylo doloženo, že vstupní surovina byla vyjmuta z režimu odpadů a splnila podmínky pro ukončení odpadového režimu (Zákon o odpadech č. 541/2020 Sb., např.: §8 vedlejší produkt, §9, §10 ukončení odpadového režimu). Vzhledem k různorodosti projektů v oběhovém hospodářství nelze přesně specifikovat možné doklady k prokázání, že se jedná o druhotnou surovinu, ale podmínkou je, aby splňovala uvedené:

- v případě nákupu druhotné suroviny od jiného subjektu žadatel doloží povolení příslušného Krajského úřadu k provozu zařízení na úpravu odpadů a provozním řádem dodavatele, ze kterého bude patrné, že výstupem ze zařízení není odpad. (§ 10 Zákona o odpadech č 541/2020 Sb.) ale druhotná surovina

⁴ Relevantní u aktivit f), h), první bod dále relevantní u aktivity e)

- má certifikát od dodavatele prokazující, že se jedná o druhotnou surovinu nahrazující primární surovinu (např. při výrobě betonových směsí z recyklátu žadatel doloží certifikát od dodavatele prokazující, že se jedná o druhotnou surovinu nahrazující primární surovinu, např. frakce stavebního odpadu nahrazující primární vstupy – frakci kameniva; při výrobě a zpracování plastů žadatel doloží obdobný certifikát od dodavatele plastového granulátu apod.),
- v případě vlastní výrobní technologie žadatel prokáže, že v rámci výrobního procesu vzniká vedlejší produkt v souladu s § 8, bod 1 a) až e) Zákona o odpadech č 541/2020 Sb.),
- povolení příslušného Krajského úřadu k provozu zařízení na úpravu odpadů a provozním řádem vlastního zařízení, ve kterém druhotná surovina vzniká.

Polotovar a výrobek

Jaký je rozdíl mezi polotovarem a výrobkem?

Za polotovar je považován mezistupeň mezi vstupní surovinou, který již za surovinu považovat nelze z důvodu úrovně zpracování ve výrobním procesu (často z pohledu zpracovatele plní funkci výrobku) a zároveň není výrobkem, který již může být používán koncovým uživatelem ve formě, ve které je běžně prodáván a nabízen bez jakýchkoliv úprav (polotovarem jsou např.: betonové směsi, tabulové sklo, tabulový plech, tvárnice, obrobek určený k dalšímu zpracování, ingot, profilový materiál, netkaná textilie, textilní látky, aj.)

Za výrobek je považováno zboží, které je možné si koncovým uživatelem běžně koupit a bez jakýchkoliv úprav používat tak jak je (např. náhradní světlomet automobilu, okno, dveře, nákupní taška, aj.)

Jak mohu prokázat, že pořizuji technologii určenou k výrobě polotovaru či výrobku z druhotné suroviny?

Žadatel v podnikatelském záměru uvede podrobný popis technologického procesu, výroby a složení produktu, zejména s ohledem na obsah druhotné suroviny. Z podnikatelského záměru musí být patrné, zda se jedná o nový či stávající provoz a v případě úpravy stávajícího provozu, jakým způsobem bude provoz modifikován. Žadatel musí zároveň prokázat, že vstupní surovina byla vyjmuta z režimu odpadů a splňuje podmínky stanovené Zákonem o odpadech č. 541/2020 Sb., např.: § 8 vedlejší produkt, § 9, 10 ukončení odpadového režimu.⁵

Obdobně žadatel postupuje, pokud pořizuje technologie umožňující zvýšení podílu druhotných surovin ve výrobku.

Je potřeba doložit nějaké dokumenty, pokud jsem dříve vyráběl/a výrobek a v rámci projektu dojde k jeho změně?⁶

Žadatel může v rámci výzvy aplikovat určité změny při výrobě výrobku, důležité však je, aby zůstaly zachovány jeho parametry. Jedná se o snížení množství materiálových vstupů při výrobě či náhradu stávajícího výrobku za nový s vyšším stupněm recyklovatelnosti.

V tomto případě žadatel v podnikatelském záměru uvede podrobný popis výroby původního výrobku a výrobku nového/inovaného po realizaci projektu, dále uvede technické a materiálové parametry o složení původního a nového výrobku.

V případě zvýšení recyklovatelnosti je navíc potřeba doložit posudek potenciálního zpracovatele, prokazující/potvrzující, že je možné nový výrobek po skončení jeho životnosti recyklovat v rozsahu uvedeném žadatelem.

⁵ Relevantní u aktivity f)

⁶ Relevantní u aktivit c), d)

Kritická surovina

Co znamená kritická surovina?

Kritické suroviny jsou suroviny, které mají pro EU mimořádný hospodářský význam a u nichž existuje velké riziko narušení dodávek v důsledku koncentrace zdrojů a nedostatku kvalitních, cenově dostupných náhrad.

Jak mohu získat kritickou surovinu?⁷

Žadatel musí prokázat, že se jedná o projekt zaměřený na pořízení technologie určené k získávání kritických surovin dle seznamu uvedeném ve Sdělení Komise Evropskému parlamentu.

K získání kritické suroviny může žadatel dojít následujícími způsoby:

- žadatel zpracovává odpady,
- žadatel zpracovává vlastní materiál, který dosud vstupoval do režimu odpadů a po realizaci již nebude,
- žadatel nakupuje a zpracovává druhotné suroviny od jiného subjektu.

Jednotlivé způsoby podléhají potřebě doložení nezbytných dokumentů, které jsou uvedeny výše.

Jak potvrdím, že projekt přispívá ke snížení spotřeby některé z kritických surovin?⁸

Žadatel popíše pořizovanou technologii, technologický postup a snížení materiálových vstupů v rámci podnikatelského záměru. Dále žadatel uvede, o jakou kritickou surovinu se jedná a jak bude dosaženo náhrady kritické suroviny v novém výrobku. V neposlední řadě je potřeba, aby byl popsán způsob využití kritické suroviny při výrobě nového a stávajícího výrobku. Žadatel tedy uvede přesný popis původního výrobku a výrobku nového/inovovaného po realizaci projektu, včetně parametrů o složení původního výrobku a podílu kritických surovin ve výrobku novém.

Udržitelnost projektu

Je potřeba v rámci udržitelnosti projektu potvrdit naplnění indikátoru?

Ano, naplnění indikátoru je vždy potřeba vykázat. Evidence dokládána v rámci udržitelnosti projektu je specifická pro každou z aktivit:

Aktivita a), h) v případě zpracování vlastního výrobního odpadu: průběžná evidence o produkci odpadů (doklady prokazující stav před realizací a po realizaci projektu), roční hlášení o produkci odpadů před realizací projektu a po ukončení realizace projektu. Musí být zřejmé, že žadatel využívá vlastní odpady zpětně v rámci nově pořízeného zařízení.

Aktivita b), e), h) v případě zpracování odpadů: průběžná evidence o produkci a nakládání s odpady, roční hlášení o produkci a nakládání s odpady před realizací projektu a po ukončení realizace projektu, provozní deníky zařízení. Z evidence musí být zřejmé, že žadatel využívá odpady v souladu se schváleným projektovým záměrem.

Aktivita c), f), g): evidence o materiálových tocích, materiálových vstupech do výroby před a po realizaci projektu: c) prokazující snížení materiálových vstupů minimálně o 10 %, f), v případě nákupu od jiného

⁷ Relevantní u aktivity h)

⁸ Relevantní u aktivity g)

subjektu: minimálně 5% podíl druhotné suroviny ve výrobku, který je výstupem z podpořené technologie, g) prokazující snížení materiálových vstupů kritických surovin minimálně o 20 %.

Aktivita d): žadatel doloží posudek potenciálního zpracovatele po realizaci projektu prokazující/potvrzující původní vyjádření k žádosti o podporu, že potenciální zpracovatel je schopen nový výrobek po skončení jeho životnosti recyklovat v rozsahu uvedeném žadatelem.

DNSH – Zásada „významně nepoškozovat“

Lze podat žádost o podporu bez přílohy DNSH?

Toto není možné, Příloha 7 – Formulář prověření zásady „významně nepoškozovat“ a prověření infrastruktury z hlediska klimatického dopadu a jejích požadavků je nedílnou podmínkou splnění podmínek výzvy Veškeré přílohy a doklady k projektu, které z přílohy DNSH bod 2 a) až f) pro žadatele plynou, musí být doloženy k podání žádosti o podporu. V případě údajů přílohy DNSH, je za splnění podmínek přílohy zodpovědný žadatel. Pokud v jakémkoliv administrativním kroku dojde k zjištění nesouladu skutečností projektu s přílohou, je považován projekt v rámci výzvy za nezpůsobilý.

Lze v rámci výzvy podat projekt, který bude realizován v oblastech citlivých z hlediska biologické rozmanitosti?

Ano, je však potřebné doložit vyjádření příslušné správy CHKO, případně jiné organizace spravující uvedenou oblast, že plánovaný záměr nebude mít negativní dopady z hlediska její ochrany. V případě, že projekt je realizován v již provozovaném a zkolaudovaném objektu, je možné doložit například i kolaudační rozhodnutí, ve kterém je uvedeno, k jakému záměru je budova zkolaudována, jaké činnosti je v rámci budovy možné provozovat a za jakých podmínek.

Je potřeba v případě podpory zařízení na třídění, dotřídování a recyklaci již předtříděných složek odpadu dokládat, že min. 30 % vytríděných odpadů povede k následnému materiálovému využití?

Tento bod jako jediný může být řešen i mimo rámeček projektového záměru předkládaného projektu, ale v rámci podnikatelského záměru musí být jasně popsáno, jakým způsobem a kým ke zpracování dojde tak, aby byl bod naplněn.

Jak se vyplňuje analýza citlivosti?

Analýza citlivosti předmětu projektu musí být provedena žadatelem individuálně, žadatel ji sám volí na základě svého uvážení.

Čím je dána analýza expozice?

Analýza expozice je dána umístěním projektu – viz Příloha 7 str. 10-11.

Není možno definovat nižší expozici, než je definována v dokumentu (s výjimkou definovanou u vysokého rizika nebezpečí povodní). Pokud však žadatel uzná za vhodné, je možné s ohledem na místo realizace náchylné k nějakému specifickému riziku příslušnou expozici z vlastní vůle navýšit.

Jak zjistím, zda se nacházím v některé z nebezpečných oblastí v rámci změny klimatu?

Na území ČR jsou identifikována tato nebezpečí:

Nebezpečí dlouhodobého sucha:

vysoká: není
střední: kraje: Jihomoravský, Olomoucký Zlínský, Moravskoslezský, Vysočina, Pardubický, Královéhradecký, Středočeský, Plzeňský, Ústecký a Praha.
nízká: ostatní

Nebezpečí povodní:

vysoká⁹: riziková území při přivalových srážkách a blízkost kritických bodů¹⁰ a aktivní zóny záplavových území¹¹
střední: Záplavová území pro Q100¹²
nízká: ostatní

Nebezpečí vydatných srážek:

vysoká: není
střední: Západní Karpaty, Váté písky
nízká: ostatní

Nebezpečí zvyšování teplot:

vysoká: není
střední: není
nízká: vždy

Nebezpečí extrémně vysokých teplot:

vysoká: není
střední: okresy Louny, Beroun, Plzeň-město, Dolnomoravský úval, Dyjsko-Svratecký úval a krajská města
nízká: ostatní

Nebezpečí extrémně silného větru:

vysoká: není
střední: není
nízká: vždy

Nebezpečí požárů vegetace:

vysoká: není
střední: není
nízká: vždy

K čemu slouží analýza zranitelnosti?

Analýza zranitelnosti fáze 1 je přímo daná analýzou expozice a analýzou citlivosti a kombinuje jejich výsledky. V případě, že nějaké riziko nabyde úrovně zranitelnosti, je nutné vypracovat Fázi 2.

Kdy je potřeba vypracovat podrobnou analýzu z hlediska adaptace?

Pro každé riziko, které vyjde jako střední, vysoké nebo extrémně vysoké musí být v rámci projektu realizováno reálné adaptační opatření, kterým se dopad příslušného rizika zmírní. Prováděné opatření musí mít podstatu funkčního řešení, které projekt před nepříznivým dopadem při naplnění rizika reálně ochrání nebo sníží jeho dopad (např. pojištění na dané riziko nelze akceptovat).

V jakých přílohách je potřeba popsat navrhované adaptační opatření?

⁹ Vysokou expozici zmírnit viz podnikatelský záměr (například tím, že zařízení je k expozici určeno nebo například umístěním ve vysoké poloze). Tuto úpravu je však nutno podloženě zdůvodnit.

¹⁰ Např. mapa: http://webmap.dppcr.cz/dpp_cr/povis.dll?MAP=rizika_priva&lon=14.455103&lat=49.029584&scale=7560

¹¹ např. mapa: https://heis.vuv.cz/data/webmap/isapi.dll?map=isvs_zapluz&lon=14.4128632&lat=50.033385&scale=950

¹² např. mapa: https://heis.vuv.cz/data/webmap/isapi.dll?map=isvs_zapluz&lon=14.4128632&lat=50.033385&scale=950

Adaptační opatření musí být popsáno jak v příloze DNSH, tak v rámci podnikatelského záměru a musí být realizováno v rámci projektu.

Je adaptační opatření v rámci projektu způsobilé?

Adaptační opatření samo o sobě nezakládá způsobilost výdaje, ačkoliv se jedná o povinné opatření a je nedílnou součástí projektu. Pokud je adaptační opatření zároveň přímo spojené s cílem projektu (jinak než povinností jej splnit v rámci DNSH) a prokazatelným způsobem k němu přispívá, je možné příslušnou část zahrnout do způsobilých výdajů. Pokud adaptační opatření k cíli projektu nijak nepřispívá a jeho funkce ve vztahu projektu, je pouze zmírnit dopad případného rizika, jedná se sice o povinný/nutný, avšak nezpůsobilý výdaj projektu.

Je možné si v určitých případech vybrat, zda budu Fází 2 zpracovávat či nikoliv?

Ano, toto je možné. Například při pořízení technologické linky, která bude vysoce citlivá na vydatné srážky (nesmí na ni pršet), je možné zvolit nízkou citlivost zařízení s ohledem na umístění linky v budově (vydatné srážky již nemají vliv) a vyhnout se tak fázi 2, nebo je možné citlivost ponechat vysokou, což zakládá povinnost zpracovat fázi 2 a ve fázi 2 uvést jako adaptační opatření právě umístění linky v budově jako reálné adaptační opatření (výstavba budovy v takovém případě nezakládá způsobilý výdaj).